

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Szakirodalmi mű szerzői ívekben számított terjedelme

Ügyszám: SZJSZT 27/2005

A bíróság által feltett kérdés:

A Testület rendelkezésére bocsátott, „A szegedi nyomdászat 1801-1918” című, felperes által átadott mű hány szerzői ívterjedelemmel bír?

Az eljáró tanács szakvéleménye:

- 1.) A felperes szerző által írt és az alperes által kiadott „A szegedi nyomdászat 1801-1918.” című műért járó szerzői díj összege kérdésében keletkezett vita a felek között. A rendelkezése álló iratok és a bíróságtól kapott tájékoztatás szerint ugyanis – bár a díj szerzői ívenkénti mértékében (8.000 Ft) nincs véleményeltérés – vitatott az, hogy az ívenkénti díj milyen terjedelem után jár, illetve, hogy a szerző által átadott mű hány szerzői ívet tartalmaz.

A feleknek az a megállapodása, amely szerint a terjedelmet 40.000 betűhelyet tartalmazó szerzői ívben kell meghatározni, egyezik a műre kötött szerződés idején még hatályban volt, a kiadói szerződések feltételeiről és a szerzői díjakról szóló 1/1970. (III. 20.) MM sz. rendelet erre vonatkozó szabályával (4. §). A terjedelem számítását érintően azonban részletesebb előírásokat sem ez, sem egyéb jogszabály nem tartalmaz, így kötelező rendelkezés hiányában erre csupán gyakorlat alakult ki és a kiadók általában ennek megfelelően jártak el.

A felperes lényegében a kiadói gyakorlatra hivatkozva állítja, hogy műve terjedelme összesen 58.88 szerzői ív. Az alperes viszont úgy érvel, hogy a most is birtokában lévő szövegszerkesztési anyagok alapján a betűhelyek száma pontosan megállapítható, s ezt 40.000-el osztva a mű szöveges része 21.18 szerzői ív, melyhez még hozzá kell számítani az ábrák 6.5 ívét, valamint a mutatók terjedelmét. Arra is utal az alperes, hogy még a felperes által alkalmazott számítási módszerek is csupán 30.25 ív terjedelmet igazolnak.

- 2.) Számítási mód a szakvélemény előterjesztéséhez.

Az eljáró tanács a szerzői ívterjedelem kiszámításánál a kinyomtatott mű 7-316. oldalak közti tartalmát, valamint a név- és szakmutatót vette figyelembe. Amennyiben a rendelkezésre álló számítógépi adatok a betűhelyek száma vonatkozásában a valóságnak megfelelnek, a szövegterjedelem (név- és szakmutató nélkül) megállapításánál a 21.2 szerzői ív vehető alapul.

Az eljáró tanács statisztikai mintavételezés alapján megállapította, hogy kerekítve a névmutató 14000, a szakmutató 22500 betűhelyet tartalmaz, azaz a kettő együtt 36500 betűhelyet tesz ki, amely kerekítve 0.9 szerzői ívnek fogadható el.

Ami az ábrák ívterjedelmét illeti a peres anyagban található részletes kimutatás az eljáró tanács megállapítása alapján reálisnak tekinthető. Ennek megfelelően a képek összterjedelme 6.7 szerzői ívre becsülhető, amennyiben a képek által elfoglalt helyet a szöveg által elfoglalt helyhez viszonyítjuk. Ez a módszer az általános kiadói gyakorlatnak megfelel.

A fentieket összefoglalva „A szegedi nyomdászat 1801-1918.” című szerzői mű 28.8 szerzői ívből áll. Az előszót és az impresszumot az eljáró tanács az ívszámításnál nem vette figyelembe, tekintettel arra, hogy az előszó nem a szerző alkotása, az impresszum pedig igazgatási célt szolgál.

- 3.) Bár a műért járó szerzői díj tekintetében a Bíróság nem tett fel kérdést, az eljáró tanács indokoltnak tartja felhívni a figyelmet arra, hogy az ábrákkal, valamint a különböző mutatókkal (név- és szakmutató) kapcsolatos szerzői díj kiszámításánál mind a szerződés létrejöttkor hatályban lévő jogszabály, mind pedig az általános kiadói gyakorlat eltérő módszereket alkalmaz. A mű fentiekben jelzett teljes terjedelmét tehát csak ezekre tekintettel lehet a szerzői díj kiszámítása alapjául venni.

Budapest, 2005. december 8.

Dr. Tattay Levente
a tanács elnöke

Dr. Lindner Gyula
a tanács előadó tagja

Bucsi Szabó Zsolt
a tanács szavazó tagja

A Bíróság felkérte Szerzői Jogi Szakértő Testület eljáró tanácsát a 2005. december 8-án készült szakvéleményének kiegészítésére és pontosítására, a per felperesének a Bírósághoz intézett észrevételei alapján.

Az eljáró tanács szakvéleményének kiegészítése:

Az eljáró tanács a 2005. december 8-án kelt szakvéleményét a Bíróság felhívására az alábbiakkal egészíti ki:

Amint arra a szakvélemény is utal, a 40.000 betűhelyet tartalmazó szerzői ívek kiszámításának módjára nézve jogszabály nem tartalmaz rendelkezést. Ebben a kérdésben különböző – esetleg felügyeleti rendelkezéseken is alapuló – kiadói módszerek alakultak ki korábban. Ezek azonban, különösen a nagy terjedelmű, bonyolultabb szedéstechnikával készült, jelentősebb illusztrációs anyagokat is tartalmazó kiadványoknál általában nem adtak megbízható végeredményt. (Felperes maga is az általa eredetileg 58.88 szerzői ívben meghatározott művét későbbi, 2006. január 21-i beadványában 57.55 ív terjedelemben jelöli meg.)

E számítási módszereket a fejlettebb előállítási technikák előtérbe kerülése viszont fokozatosan háttérbe szorították. Az előállításra került műben lévő betűhelyek száma ugyanis

a szövegszerkesztő mechanizmuson keresztül ma már teljes megbízhatósággal pontosan kimutatható.

Az adott esetben ezért vette alapul az eljáró tanács a mű tulajdonképpeni lényegét kitevő szöveg terjedelmének a számítógépen rögzített betűmennyiségét, azaz 847.396 betűhelyet, ami a kerekítés szabályai szerint egytizedes pontossággal meghatározva 21.2 szerzői ívnek felel meg.

Ez a számítási mód, figyelembe véve a jelenleg széles körben elfogadott díjszámítási gyakorlatot, aligha vitatható.

A fentiek alapján nyilvánvaló, hogy e számítási módnál a különböző betűtípusok nagyságának nincs jelentősége, mint ahogy annak sem, hogy a nyomda a művet milyen formátumban nyomtatta ki.

A szöveghez kapcsolódó mutatókra viszont nem állt rendelkezésre számítógépes adat, így ezek terjedelme a szakvéleményben statisztikai mintavétellel 14.000, illetve 22.500, összesen tehát 36.500 betűhellyel szerepel, ami 0.9 szerzői ívnek felel meg.

A felperes a mű szöveges részéhez illusztrációként a témához kapcsolódó ábrákat válogatott. Ebben a vonatkozásban azt kellett tehát megállapítani, hogy az ábráknak a kinyomtatott műben elfoglalt összterjedelme mennyi betűhelynek felel meg. A kinyomtatott könyvben az ábrák által elfoglalt terjedelemnek betűmennyiségre történő átszámításánál az eljáró tanács 3274 teljes sort (soronként átlag 82 betűhellyel) vett figyelembe. Ez összesen 268.468 betűhelyet jelent, ami szerzői ívekben kifejezve a kerekítés szabályai szerint egy tizedes pontossággal 6.7 ívnek felel meg.

Összegezve tehát: a 21.2 ív szöveg, a 0.9 ív mutató, valamint a 6.7 ív ábra alapján az adott mű teljes terjedelme, mint ahogy azt a 2005. december 8-án készült szakvéleményben az eljáró tanács kifejtette, 28.8 szerzői ívben határozható meg.

Az eljáró tanács figyelembe vette az ívszámítási mód meghatározásánál a szerződéskötés idején hatályos, a kiadói szerződések feltételeiről és a szerzői díjakról szóló 1/1970 (III. 20.) MM számú rendelet előírásait és a jelenleg széles körben kialakult kiadói gyakorlatot. Ezzel szemben a felperes a Szegedi Tudományegyetem Rektori Hivatala által 1956-ban kiadott szabályzatra hivatkozott.

Budapest, 2006. március 24.

Dr. Tattay Levente
a tanács elnöke

Dr. Lindner Gyula
a tanács előadó tagja

Bucsi Szabó Zsolt
a tanács szavazó tagja